

11. Исмоилов, Б. М. (2025, January). Давлат харидларини ривожланишига таъсир этувчи омиллар. In INTERNATIONAL CONFERENCE ON INTERDISCIPLINARY SCIENCE (Vol. 2, No. 2, pp. 33-39).

12. Yormonqulova, N. (2024). IQTISODIY O'SISH OMILLARINI TAKOMILLASHTIRISH VA BARQAROR RIVOJLANISHGA ERISHISH. QO'QON UNIVERSITETI XABARNOMASI, 10(10), 109–112. <https://doi.org/10.54613/ku.v10i10.922>

13. Jurayev, U. (2024). TURIZM MOLIVASIDA INVESTITSIYA VA INNOVATSIYALARNING ROLI. QO'QON UNIVERSITETI XABARNOMASI, 13, 75–77. <https://doi.org/10.54613/ku.v13i.1027>

“TURIZMNING MINTAQAVIY INTEGRATSIYAGA TA'SIRI”

Rasulov Xamidjon Yakubovich

Qo'qon universiteti, Xalqaro turizm va iqtisodiyot kafedrası mudiri

hamidbekrasulov49@gmail.com

Annotatsiya: Turizm mintaqaviy integratsiyani kuchaytirishning muhim vositasi hisoblanadi. U qo'shni mamlakatlar o'rtasida iqtisodiy, madaniy va siyosiy hamkorlikni rag'batlantiradi. Turizm infratuzilmasini rivojlantirish, madaniyatlararo almashinuvni kuchaytirish va ekologik hamkorlikni mustahkamlash orqali mintaqaviy barqarorlikni ta'minlash mumkin. Tezisdá turizmning mintaqaviy integratsiyadagi rolini tahlil qilish, shuningdek, uning dolzarbligi va kelajakdagi imkoniyatlari ko'rib chiqiladi. Turizmni rivojlantirish orqali mintaqaviy hamkorlikni yanada mustahkamlash va barqaror rivojlanishni ta'minlash mumkin.

Kalit so'zlar: turizm, integratsiya, mintaqah, iqtisod, savdo, infratuzilma, rag'batlantirish

Kirish: Zamonaviy dunyoda turizm nafaqat iqtisodiy rivojlanishning muhim omili, balki mintaqaviy integratsiyani kuchaytirishning samarali vositasi sifatida ham namoyon bo'lmoqda. Turizm orqali qo'shni mamlakatlar o'rtasida iqtisodiy, madaniy va siyosiy hamkorlikni rivojlantirish, shuningdek, mintaqaviy barqarorlikni ta'minlash mumkin. Mintaqaviy integratsiya esa turizmni yanada rivojlantirish, yangi bozorlar ochish va turistik xizmatlarni takomillashtirish imkoniyatini beradi. Ushbu tezisdá turizmning mintaqaviy integratsiyadagi ahamiyati va dolzarbligi tahlil qilinadi.

Avvalambor turizmning mintaqaviy iqtisodiy integratsiyaga ta'siri haqida aytib o'tsam. Turizm mintaqaviy iqtisodiy integratsiyani kuchaytirishning asosiy vositalaridan biridir. Qo'shni mamlakatlar o'rtasida turistik oqimlarning kengayishi savdo, investitsiyalar va xizmatlar ko'rsatishni rag'batlantiradi. Masalan, Yevropa Ittifoqi (EU) doirasida turizmning rivojlanishi a'zo davlatlar o'rtasida iqtisodiy hamkorlikni mustahkamlagan. Xuddi shu tarzda, Markaziy Osiyo mamlakatlari uchun "Buyuk Ipak Yo'li" loyihasi turizm orqali mintaqaviy iqtisodiy integratsiyani rivojlantirishga yordam beradi.

Turizm infratuzilmasini rivojlantirish ham mintaqaviy integratsiyaning muhim jihatidir. Transport yo'nalishlari, aeroportlar, mehmonxonalar va telekommunikatsiya tizimlarini qurish orqali qo'shni mamlakatlar o'rtasida aloqalarni yanada mustahkamlash mumkin. Misol tariqasida, O'zbekiston, Qozog'iston va Qirg'iziston o'rtasida temir yo'l va avtomobil yo'llarini rivojlantirish turistik oqimlarni oshirishga yordam berdi.

Undan tashqari turizmning madaniy va ijtimoiy integratsiyaga ta'sirini ham chetlab o'tib bo'lmaydi. Turizm madaniyatlararo almashinuvni rag'batlantirish orqali mintaqaviy integratsiyani kuchaytiradi. Sayyohlar orqali turli madaniyatlar, an'analar va qadriyatlar o'rtasida o'zaro tushunish va hamjihatlikni oshirish mumkin. Masalan, Yevropada turizmning rivojlanishi a'zo davlatlar o'rtasida madaniy yaqinlikni kuchaytirdi. Xuddi shunday, Markaziy Osiyo mamlakatlari o'rtasida madaniy turizmni rivojlantirish orqali mintaqaviy madaniy merosni saqlash va uni dunyoga tanitish imkoniyati mavjud.

Turizm shuningdek, mahalliy aholining turmush tarzini yaxshilash va ularning madaniy saviyasini oshirishga yordam beradi. Turistik hududlarda aholi turli madaniyatlar bilan yaqin

aloqada bo'lishi natijasida yangi bilim va ko'nikmalar egallaydi. Bu esa mintaqaviy ijtimoiy integratsiyani mustahkamlaydi.

Va albatta turizmning siyosiy integratsiyaga ta'siri juda katta. Turizm mintaqaviy siyosiy hamkorlikni mustahkamlashning muhim vositasi hisoblanadi. Qo'shni mamlakatlar o'rtasida turizmni rivojlantirish orqali ishonch va hamjihatlikni oshirish mumkin. Masalan, ASEAN (Janubi-Sharqiy Osiyo davlatlari uyushmasi) a'zolari turizmni mintaqaviy integratsiyani kuchaytirish vositasi sifatida faol qo'llashmoqda. Turizm orqali qo'shni mamlakatlar o'rtasida siyosiy dialogni yanada rivojlantirish va mojarolarni bartaraf etish mumkin.

Shuningdek, turizm mintaqaviy tashkilotlar va forumlarning faoliyatini rag'batlantirishga yordam beradi. Masalan, Yevropa Ittifoqi va Afrika Ittifoqi kabi tashkilotlar turizmni mintaqaviy integratsiyani rivojlantirishning asosiy yo'nalishlaridan biri sifatida ko'rib chiqadi.

Turizmning ekologik integratsiyaga qanday aloqasi va ta'siri bor? Shuni aytish mumkinki turizm mintaqaviy ekologik hamkorlikni rivojlantirishga ham xizmat qiladi. Ekoturizmni rivojlantirish orqali qo'shni mamlakatlar o'rtasida tabiiy resurslarni muhofaza qilish va ularni barqaror tarzda boshqarish imkoniyati yaratiladi. Masalan, Kosta-Rika va Panama kabi mamlakatlar ekoturizmni rivojlantirish orqali mintaqaviy ekologik hamkorlikni mustahkamladilar.

Turizm shuningdek, mintaqaviy atrof-muhit muammolarini hal qilishda hamkorlikni rag'batlantirishi mumkin. Masalan, Markaziy Osiyo mamlakatlari o'rtasida Orol dengizi muammosini hal qilish bo'yicha hamkorlik turizm orqali yanada kuchaytirilishi mumkin.

Zamonaviy dunyoda globalizatsiya va mintaqaviy integratsiya jarayonlari kuchayib bormoqda. Turizm esa bu jarayonlarni rag'batlantirishning eng samarali vositalaridan biridir. Turizm orqali qo'shni mamlakatlar o'rtasida iqtisodiy, madaniy va siyosiy aloqalarni mustahkamlash, shuningdek, mintaqaviy barqarorlikni ta'minlash mumkin.

Xulosa: Turizm mintaqaviy integratsiyani rivojlantirishning muhim vositasi hisoblanadi. U iqtisodiy, madaniy, siyosiy va ekologik jihatlardan mintaqaviy hamkorlikni mustahkamlaydi. Turizmni rivojlantirish orqali qo'shni mamlakatlar o'rtasida ishonch, barqarorlik va farovonlikni ta'minlash mumkin. Shuning uchun turizmni mintaqaviy integratsiyaning asosiy yo'nalishlaridan biri sifatida ko'rib chiqish va uni rivojlantirish bo'yicha qo'shma chora-tadbirlarni amalga oshirish dolzarbligicha qolmoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Gulomkodirova, M. S. qizi. (2024). A STUDY ON VARIOUS E-RECRUITMENT TOOLS AND ITS EFFECTIVENESS FOR RECRUITMENT. *QO'QON UNIVERSITETI XABARNOMASI*, 10(10), 32-34. <https://doi.org/10.54613/ku.v10i10.902>
2. Melibaeva Gulxon Nazrullaevna. (2023). AN OVERVIEW OF THE FUNCTION OF HUMAN RESOURCE MANAGEMENT IN EMPLOYEE PERFORMANCE AND MOTIVATION. *QO'QON UNIVERSITETI XABARNOMASI*, 9(9), 117-121. <https://doi.org/10.54613/ku.v9i9.850>
3. Umarov, O., & To'xtanazarova, M. (2024). MADANIY TURIZMNI RIVOJLANTIRISHDA XORIJIY DAVLATLAR TAJRIBASI. *QO'QON UNIVERSITETI XABARNOMASI*, 11, 37-40.
4. Omonjon, U., & Malohatxon, I. (2024). O'ZBEKISTONDA EKOLOGIK TURIZMNI RIVOJLANTIRISH. *Kokand University Research Base*, 962-964.
5. Turanboyev Boburjon Qodirjon o'g'li. (2024). EKOLOGIK SOLIQQA TORTISHNING XALQARO TAJRIBASI VA O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA SOLIQQA TORTISHNING EKOLOGIK YO'NALTIRILGANLIGINI KUCHAYTIRISH YO'LLARI. *Kokand University Research Base*, 931-934. Retrieved from <https://scholar.kokanduni.uz/index.php/rb/article/view/260>
6. FACTORS INFLUENCING CUSTOMER RELATIONSHIP MANAGEMENT STRATEGIES IN SMALL BUSINESS OPERATIONS AND THEIR SPECIFIC CHARACTERISTICS. (2025). *International Conference on Scientific Research in Natural and Social Sciences*, 44-51.